

FICHE 1 – PROJECT MAQUETTE MEMORANDUM

Naam project: GRENDOERSCHRIJDEND OBSERVATORIUM	
Vlaamse partners	Provincie West-Vlaanderen De academische partners
Franse partners	Région Hauts-de-France Département du Nord, INSEE, DREAL, SGAR MEL, ADULM De academische partners
Waalse partners	IWEPS Regio Wallonië, SPW/ ISSEP De academische partners Hainaut développement
Grensoverschrijdende partners	De 3 EGTS' Observatoire transfrontalier de la santé
Link met EU programma's	Os 6.1 Het versterken van de institutionele capaciteiten van overheidsinstanties

Doel:

De projectenportefeuille 'observatorium' heeft als doel om

- **de beschikbaarheid van grensdata te faciliteren,**
- **het grensoverschrijdend gebruik ervan te begeleiden en**
- **de participatieve of projectgerichte dataverzameling te adviseren.**

In een eerste instantie richt het observatorium zich naar een beperkte set van beleidsmatige relevante data gericht op de socio-economische dynamieken en op omgevingsgerelateerde thema's in het grensgebied.

Daarbij wordt de doelstelling van het 'observatorium' voor 3 aggregatieniveaus onderscheiden:

- A. Op macro-niveau: Beschikbaarheid, bereikbaarheid en het gebruik van Eurostat data faciliteren. Dit gaat over de statistische datasets op niveau van arrondissementen en hoger. Op dit niveau wordt tevens de link gelegd met het ESPON-programma.
- B. Op meso-niveau: Beschikbaarheid/bereikbaarheid van data faciliteren en specifieke datasets toetsen en adviseren mbt hun grensoverschrijdend gebruik, volgens werkwijze TransStat (metadafiche). Dit zijn datasets die belangrijk zijn op voor het grensoverschrijdend beleid en worden geaggregeerd op niveau van de (deel)gemeenten), bij voorbeeld met betrekking tot arbeid en tewerkstelling, mobiliteit en demografie.
- C. Op micro-niveau: Participatieve en projectgeoriënteerde real-time grensgerichte data-verzameling faciliteren/adviseren, met specifieke focus op **biodiversiteit**, **luchtkwaliteit**, **waterkwaliteit en/of -kwantiteit**, **mobiliteit**. Dit zijn puntdata gericht op het monitoren.

De **analyse van deze data** met het oog op het genereren van informatie **blijft de unieke opdracht van de constituerende projecten en hun partners**, alsook het gebruik van deze informatie in de ontwikkeling van relevante beleidsinitiatieven die betrekking hebben op het grensgebied.

De verschillende constitutieve projecten blijven zo ook eigen verantwoordelijk opnemen voor het beheer en de analyse van de data. Het 'observatorium' zal wel als kwaliteitskamer statistische randvoorwaarden meegeven (via de metadafiche) waarmee tijdens de grensoverschrijdende analyse, interpretatie of visualisering van de data rekening moet gehouden worden.

Waarom:

1. Op dit ogenblik bestaat er geen structurele manier van werken om grensoverschrijdende statistieken te verzamelen en ontsluiten **op lokaal niveau**. Een kwalitatieve toets bet betrekking tot het gebruik ervan is noodzakelijk om op een juiste manier de nodige informatie uit de data te kunnen destilleren.

2. Op het niveau van grensoverschrijdende projecten (microniveau) wordt dikwijls in dataverzameling geïnvesteerd, maar zonder garantie voor rendement op lange termijn. Er is **geen of te weinig borging** van de kennis en er worden geen beslissingen genomen of afspraken gemaakt om gecreëerde datasets recurrent op te bouwen/aan te bieden.
3. Er is behoefte aan een **begeleidende/adviserende instantie** om informatie/richtlijnen/randvoorwaarden voor nieuwe grensoverschrijdende datacaptatie te vertalen naar actoren op het terrein, dit met het oog op kwaliteitsgarantie en relevantie op langere termijn.
4. Op dit ogenblik is het niet steeds eenvoudig om via klassieke participatietrajecten de **grensbevolking te betrekken** bij het grensoverschrijdend beleid. Deze grensbevolking kan op een meer actieve participatieve wijze betrokken worden bij de beleidsbepaling en agendasetting van acties die zijn/haar leefomgeving rechtstreeks verbeteren. Via participatie aan data-collectie krijgt de burger een specifieke rol en een vertrouwen.

Hoe:

Het observatorium als netwerk kent een lichte vorm van coördinatie/animatie maar de inhoudelijke werking wordt ingebed binnen de reguliere werking van de betrokken databeheerders en -verwerkers.

Door de portefeuille als instrument in te zetten wordt een governance structuur vorm gegeven die verschillende constitutieve projecten - die gebruik maken van een data-sets in grensoverschrijdend perspectief – kan ondersteunen en de resultaten ervan efficiënt en doeltreffend ruim kan dissemineren naar de betrokken grensbevolking. Het koepelproject van de portefeuille heeft een drieledige opdracht:

- Het **aanbieden van een sterke administratief- en financieeltechnische en communicatieve ondersteuning** aan de verschillende projecten binnen de portefeuille
- Via versterking en consolidatie van het TransStat netwerk een **statistische kwaliteit garanderen** van in grensoverschrijdende context gebruikte en te ontwikkelde datasets
- Het coördineren van informatiedoorstroming van zowel lokale data-en monitoring initiatieven als initiatieven op niveau ESPON. Bij deze opdracht hoort tevens het **verzorgen van een grensbrede disseminatie van de informatie van de constituerende projecten**, die via de verschillende projecten van de portefeuille (en bij uitbreiding van andere projecten die daartoe bereid zijn).

Acties van het koepelproject:

A. Op niveau van het koepelproject wordt voorzien

- a. in een adequate **administratieve, financieeltechnische en communicatieve ondersteuning** voor de projectpartners van zowel het koepelproject als van de constituerende projecten; hiervoor wordt een coördinator (animator van het netwerk) en een administratieve ondersteuning voorzien. De coördinator onderhoudt tevens de communicatie met ESPON en zorgt voor informatiedoorstroming met de EGTS'en.
- b. **de consolidering van het bestaande netwerk van TransStat** als kwaliteitskamer en begeleidende/adviserende instantie ten behoeve van datacaptatie in het grensgebied.

Via de TransStat-samenwerking wordt per indicator (of indicatoren groep, bv. arbeidsmarkt) een netwerk vastgesteld van verantwoordelijke databeheerders en dit per regio (Vlaanderen, Wallonië en Frankrijk) met het oogmerk het selecteren van de te gebruiken data; het TransStat-luik is verantwoordelijk voor:

- het inhoudelijk **bestuderen van de vergelijkbaarheid** van de indicator

- het **opmaken van de beschrijvende metadatafiches** (deze geven uitleg aan de gebruiker over het correct gebruik van de indicator) en voor **publicatie op geo.be of geo2France**
- Het verder **beheer van de metadatafiches** (jaarlijkse controle en update)

Per regio wordt hiervoor extra statistische capaciteit voorzien, deze zijn tevens het aanspreekpunt voor de regio en volgen met de andere regio's high-level de afstemming op.

- c. de uitbouw van een informatie/communicatie capaciteit voor de grensoverschrijdende **disseminatie en borging van de data-gebonden informatie**
 - i. rol voor de EGTS'en (data base met geografische referentie)

B. Op niveau van de constituerende projecten:

de constituerende projecten omvatten projecten die steunen op een sterke data-component die op participatieve wijze georganiseerd wordt. Door te associëren in de portefeuille wordt deze data-component van een statistische kwaliteitstoets voorzien en biedt de portefeuille tevens een forum voor een bredere disseminatie van de data-gebonden informatie die via deze projecten gegenereerd wordt. Op dit ogenblik worden een twee types data-gebaseerde projecten voorzien:

1. Projecten met als doel de **grensoverschrijdende arbeidsmarkt** te monitoren
2. Projecten met als doel de **omgevingskwaliteit en de territoriale dynamieken** te monitoren zoals
 - a. Waterprojecten gebaseerd op meting van droogte/peilen/debietten/.....(watercapaciteit van gebieden)
 - b. Luchtkwaliteit / geurhinder bv. rond industriegebieden
 - c. Biodiversiteit gericht op doelsoorten in het grensgebied
 - d. Mobiliteit, bij voorbeeld fietsmobiliteit, vrachtwagenverkeer,....
 - e. Bodemkwaliteit

Aanspreekpunt EGTS (kan desgevallend wijzigen ngl. stand van uitvoering)

EGTS Eurometropool	Catherine Christiaens / Séverine Flahaut
EGTS Dunkerque	
EGTS Plaines Scarpe-Escaut	

Totale geraamde kost :	Project voor 5 jaar = 2 mio
Projectstructuur :	<ul style="list-style-type: none"> - 3 ETP * 80.000 euro * 5 jaar = 1,2 mio euro - 1 ETP admin * 60.000 euro * 5 jaar = 300.000 euro - Communicatie : 200.000 euro - Werkingskosten 250.000 euro